Creation and a Self-Sufficient Universe William E. Carroll Thomas Aquinas Fellow in Theology and Science, Blackfriars, University of Oxford Warsaw: 19 March 2009	Stworzenie a samowystarczalny wszechświat
1. "La nature est comprise comme auto-créatrice, ce terme connotant que la notion classique de création est devenue inutile. La Nature – et il convient d'écrire le mot avec un majuscule – est autosuffisante pour produire non seulment ses effets, mais pour se produire. … La notion de création disparaît dans cette perspective de la réflexion". Jean-Michel Maldamé, O.P., *Création et Providence: Bible, science et philosophie* (2006).	1. „Naturę rozumie się jako samostwarzającą się. Termin ten oznacza, że klasyczna idea stworzenia stała się nieużyteczna. Natura – słusznie pisze się to słowo dużą literą – jest samowystarczalna do utworzenia nie tylko swoich skutków, ale do utworzenia samej siebie. … Idea stworzenia zanika w tej perspektywie refleksji".
2. "Religion has run out of justifications. Thanks to the telescope and the microscope, it no longer offers an explanation of anything important". Christopher Hitchens, *God is Not Great: How Religion Poisons Everything* (2007).	2. „Religii zabrakło uzasadnień. Dzięki teleskopowi i mikroskopowi religia już więcej nie dostarcza wyjaśnień niczego ważnego".
3. Stuart Kauffman, famous for his work on information systems and bio-complexity, argues that we are "reinventing the sacred" as a result of a new view of science. This new view involves a rejection of reductionism and an affirmation of the emergent properties of a dynamic universe of "ceaseless creativity". As he observes, "life has emerged in the universe without requiring special intervention from a Creator God. … All, I claim arose without a Creator God. … Is not this view, a view based on an expanded science, God enough? Is not nature itself creativity enough? What more do we really need of God…?" Stuart Kauffman, *Reinventing the Sacred: A New View of Science, Reason, and Religion* (2008).	3. Stuard Kauffman, słynny dzięki swej pracy o systemach informacyjnych i złożoności biologicznej, twierdzi, że „wymyślamy na nowo sacrum" w wyniku nowego pojmowania nauki. To nowe ujęcie nauki zakłada odrzucenie redukcjonizmu i potwierdzenie nowych własności dynamicznego wszechświata „nieustannej kreatywności". Jak zauważa, „życie powstało we wszechświecie bez potrzeby specjalnej interwencji Boga Stwórcy. … Twierdzę, że wszystko powstało bez Boga Stwórcy. … Czy takie spojrzenie, spojrzenie oparte na rozwiniętej nauce, nie jest wystarczającym Bogiem? Czy sama kreatywność natury nie wystarczy? Czegóż więcej potrzebujemy od Boga…?"
4. "[When science speaks to members of the general public] the problem is to get them to reject irrational and supernatural explanations of the world, the demons that exist only in their imaginations, and to accept a social intellectual apparatus, *Science*, as the only begetter of truth. … We take the side of science in spite of the patent absurdity of some of its constructs, in spite of its failure to fulfill many of its extravagant promises of health and life, in spite of the tolerance of the scientific community for unsubstantiated just-so stories, because we have a prior commitment, a commitment to materialism. It is not that the methods and institutions of science somehow compel us to accept a material explanation of the phenomenal world, but, on the contrary, that we are forced by our *a priori* adherence to material	4. „[Gdy nauka przemawia do członków szerokiej publiczności,] problemem jest doprowadzenie ich do porzucenia irracjonalnych i nadprzyrodzonych wyjaśnień świata, demonów istniejących tylko w ich wyobrażeniach, a do przyjęcia społecznego intelektualnego aparatu, *Nauki*, jako jedynego rodzica prawdy. … Jesteśmy po stronie nauki mimo jawnych absurdów pochodzących z niektórych z jej wytworów, mimo jej porażki w spełnieniu wielu z jej ekstrawaganckich obietnic dotyczących zdrowia i życia, mimo tolerancji naukowej wspólnoty względem nieuzasadnionych, ot tak utworzonych opowieści, bo mamy wcześniejsze zobowiązanie – zobowiązanie względem materializmu. Nie oznacza to, że metody i

causes to create an apparatus of investigation and a set of concepts that produce material explanations, no matter how counter-intuitive, no matter how mystifying to the uninitiated. Moreover, that materialism is absolute, for we cannot allow a Divine Foot in the door". Richard Lewontin's review of Carl Sagan's *The Demon-Haunted World: Science as a Candle in the Dark*, in the *New York Review of Books* (January 9, 1997). Italics in the original.	instytucje nauki zmuszają nas jakoś do przyjęcia materialnego wyjaśnienia zjawiskowego świata, ale, wprost przeciwnie, jesteśmy zmuszeni przez nasze *a priori* trzymanie się przyczyn materialnych, by stworzyć aparat poszukiwań i zespół pojęć, które tworzą materialne wyjaśnienia, nie ważne jak bardzo sprzeczne z intuicją, nie ważne jak bardzo zdumiewające niewtajemniczonych. Ponadto, ten materializm jest absolutny, bo nie możemy pozwolić, by Boża Stopa znalazła miejsce w drzwiach".
5. "Over and above the mode of becoming by which something comes to be through change or motion, there must be a mode of becoming or origin of things without any mutation or motion, through the influx of being". Thomas Aquinas, *On Separated Substances*, c.9. The key for Thomas is that *creatio non est mutatio* [creation is not a change].	5. „Poza tym sposobem powstawania, dzięki któremu coś się staje przez zmianę lub ruch, musi być jakiś sposób powstawania lub bycia źródłem rzeczy bez żadnej zmiany lub ruchu przez wlanie istnienia" (*De substantiis separatis*, c. 9). Dla Tomasza kluczowe jest to, że *creatio non est mutatio* [stworzenie nie jest zmianą].
6. For Thomas Aquinas, it is important to recognize the difference between the beginning of the universe (which means that the universe is temporally finite) and the origin of the universe (which means that it is created). To deny that the universe has a beginning is not to deny that it is created, at least not in the fundamental sense of creation, which means complete dependence in being. A universe without beginning or end would still be a created universe. Thomas thinks that whether or not the universe is temporally finite cannot be determined by reason alone. "That the world had a beginning… is an object of faith, but not a demonstration or science. And we do well to keep this in mind; otherwise, if we presumptuously undertake to demonstrate what is of faith, we may introduce arguments that are not strictly conclusive; and this would furnish infidels with an occasion for scoffing, as they would think that we assent to truths of faith on such grounds". *Summa theologiae* I, q. 46, a. 2.	6. Dla Tomasza z Akwinu ważne jest, by zauważyć różnicę pomiędzy początkiem wszechświata (co oznacza, że wszechświat jest czasowo skończony) a źródłem wszechświata (co oznacza, że jest stworzony). Negowanie, że wszechświat ma początek, nie jest negowaniem, że jest stworzony, przynajmniej nie w podstawowym znaczeniu słowa 'stworzenie', które oznacza całkowitą zależność w bycie. Wszechświat bez początku czy kresu ciągle byłby wszechświatem stworzonym. Tomasz myśli, że na pytanie, czy wszechświat jest czasowo skończony, czy też nie, sam rozum nie może udzielić wiążącej odpowiedzi. „To, że świat miał początek … jest przedmiotem wiary, a nie dowodu lub wiedzy naukowej. I dobrze jest o tym pamiętać; inaczej, jeśli zarozumiale podejmiemy się udowodnienia tego, czego dotyczy wiara, możemy wprowadzać argumenty, które nie są ściśle wiążące – a to mogłoby dostarczyć niewierzącym okazji do pogardy, gdyby uważali, że uznajemy prawdy wiary na takich podstawach" (*Summa theologiae*, I, q. 46, a. 2).
7. "To state that the foundation of the cosmos and its developments is the provident wisdom of the Creator is not to say that creation has only to do with the beginning of the history of the world and of life. It implies, rather, that the Creator founds these developments and supports them, underpins them and sustains them continuously. Thomas Aquinas taught that the notion of creation must transcend the horizontal origin of the unfolding of events, which is	7. „Twierdzenie, że podstawą kosmosu i jego rozwoju jest opatrznościowa mądrość Stwórcy, nie oznacza, że stworzenie dotyczy tylko początku historii świata i życia. Raczej twierdzenie to zakłada, że Stwórca tworzy ten rozwój i go podtrzymuje, stanowi jego podstawę i umacnia go stale. Tomasz z Akwinu uczył, że idea stworzenia musi przekraczać horyzontalne źródło rozwijających się wydarzeń, którym jest

history, and consequently all our purely naturalistic ways of thinking and speaking about the evolution of the world. Thomas observed that creation is neither a movement nor a mutation. It is instead the foundational and continuing relationship that links the creature to the Creator, for he is the cause of every being and all becoming”. Pope Benedict XVI, Address to the Plenary Meeting of the Pontifical Academy of Sciences (31 October 2008). william.carroll@bfriars.ox.ac.uk	historia, a zatem każdy z naszych czysto naturalnych sposobów myślenia i mówienia o ewolucji świata. Tomasz zauważył, że stworzenie nie jest ani ruchem, ani zmianą. Jest natomiast fundamentalną i stałą relacją, która łączy stworzenie ze Stwórcą, gdyż On jest przyczyną każdego bytu i każdego stawania się”. Papież Benedykt XVI, Przemówienie do plenarnego spotkania Papieskiej Akademii Nauk (31.10.2008).